

ŽIVETI RAVNOPRAVNO, KAO SAV OSTALI SVET!

• U 2012. smo predvideli da, kao Gradska uprava, zajedno sa Pokrajinskim sekretarijatom za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova, izdvojimo 10 miliona dinara za personalne asistente i gerontodomačice – saopštio je gradonačelnik Nemanja Delić

Već je poznato i širom Srbije da je grad Sombor jedan od najuspešnijih primera gde lokalna zajednica izlazi u susret, pomaže, brine o svojim sugrađanima – osobama sa invaliditetom. Mnogo toga urađeno je prethodnih nekoliko godina, podignuta je društvena svest o potrebama tih ljudi, uklonjene su brojne arhitektonske barijere, zaživeo je projekat personalnih asistenata...

O tome svedoče oni kojih se sve to direktno tiče...

Tereza Paštrović, predsednica Centra za samostalni život osoba sa invaliditetom Sombor i sekretar Društva invalida za cerebralnu i dečiju paralizu, podseća da je u našem gradu projekat personalne asistencije započeo 2005. godine, a od 2007. grad Sombor je budžetski preuzeo tu obavezu.

- Nakon što smo dve godine finansirani preko projekta Vlade Irske, Gradska uprava je prihvatila da finansira 4 personalna asistenta. Veoma je bitno za nas to što je grad Sombor nastavio da finansira ovaj projekat, jer mi kao osobe sa invaliditetom, ne možemo sami da obavimo sve naše potrebe. Bez svog personalnog asistenta ne bih mogla, a nisam ni u mogućnosti da sama to platim. Gradska uprava je prepoznala naš problem i mi smo im zahvalni zbog toga. Samo mi znamo koliko nam to znači i nemamo načina da se zah-

valimo na tome. Sada se osećam korisnom, mogu da doprinosim i društvenoj zajednici, a bez personalnog asistenta ne bih mogla sve to da radim. Sa mnom već dve godine radi **Žužana Višinka** i ne želim da je menjam. Ona u svakom trenutku zna šta treba da se radi: donošenje namirnica, banka, pošta, moja lična higijena, priprema oko rada na kompjuteru... Ukratko, pomaže mi u svim mojim obavezama – priča Tereza Paštrović, dodajući da je angažovanjem personalnih asistenata grad Sombor smanjio i nezaposlenost. Njena asistentkinja **Žužana Višinka**, kaže da joj je veoma drago što je upravo kod Tereze. - Zahvalna sam na mogućnosti što mogu da radim i što sam u prilici da pomazem tim ljudima, koji su, inače, veoma hrabri, jaki i veliki borci - tvrdi Žužana. Gradonačelnik **Nemanja Delić**, zahvalio je Terezi Paštrović na prijemu i na rečima zahvalnosti Gradske upravi.

SOMBORSKI PRIMER – „PELCER“ ZA OSTATAK SRBIJE

- Personalni asistenti su primer uspešnog projekta koji je zaživeo u Somboru. Somborski model su preuzele sve ostale lokalne samouprave i to kroz zakonsku obavezu. Pokazali smo se kao dobra pilot sredina. Veoma je plemenit projekat koji smo nastavili i praktično

ga razvijali ovih nekoliko godina. U 2012. smo predvideli da, kao Gradska uprava, zajedno sa Pokrajinskim sekretarijatom za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova, izdvojimo 10 miliona dinara za personalne asistente i gerontodomačice. Kao lokalna uprava, svojski smo se potrudili da sve objekte koji su naše vlasništvo, ivičnjake i javne površine, prilagodimo osobama sa invaliditetom, da oni mogu nesmetano da se kreću ulicama kao i svi drugi građani. Važno je da im u ostalim poslovima pomažu personalni asistenti i verujem da taj projekat pokazuje puni smisao. Zajedno sa njihovim udruženjem apelovaćemo na ostale institucije da i one uklone prepreke i fizičke barijere, da se spuste šalteri kako bi ti ljudi mogli potpuno ravnopravno da obavljaju svoje funkcije. Planiramo da ovaj projekat nastavimo jer smo videli da on pokazuje pune efekte i korist, pre svega za ove ljude, ali i za celo društvo i za grad Sombor – saopštio je gradonačelnik Delić u razgovoru sa Terezom Paštrović.

Lazar Račić je rekao da je „kao član Gradskog veća zadužen za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, ali i kao lekar, veoma zadovoljan kada u bilo kojoj formi možemo da pomognemo osobama sa invaliditetom“.

- Realizacija projekta personalnih asistenata zaista mora da čini Sombor kao sredinu zado-

Julijane Čatalinac, Lazar Račić, Nemanja Delić i Danijel Mirkov

pomognu osobama sa invaliditetom. Ne treba veliki iznos da se u svakoj banci spusti jedan šalter i da

da i meni treba da kupim hranu, platim račune, da se obučem, da uđem u sve te objekte i da sve to

BANKOMATI SU PREVISOKO!

- Bankomati su postavljeni visoko, tako da ne možemo da pridemo i podignemo novac. U „Vojvodanskoj banci“ bi trebalo ukloniti taj jedan stepenik. Bojim se da tu nisu samo arhitektonske barijere, već više psihološke. Čelnici Sombora su prepoznali naše potrebe i uradili koliko su mogli i znali. U akcije uklanjanja barijera ili nečeg drugog treba uključiti i osobe sa invaliditetom, koje će reći da li je nagib dobar i slično, da zajednički rešimo probleme – rekla je Julijana Čatalinac.

sa asistetom ili lično, kao i svi mi ostali, uđete u te institucije. Lično mi je neprijatno kada ispred pošte vidim osobu sa invaliditetom dok sa kišobranom čeka svog personalnog asistenta. Ubrzo ćemo ponovo u obilazak i bićemo još agresivniji u zahtevima za uklanjanje barijera našim sugrađanima – upozorio je dr Račić.

POSTAVITI RAMPE NA POŠTU, „TELEKOM“, BANKE, SUD...

Julijana Čatalinac, članica Udruženja OSI, kaže da je urađeno veoma mnogo na uklanjanju arhitektonskih barijera, posebno na saobraćajnicama.

- Kada uporedim druge gradove u kojima često boravim, onda je to

obavimo samostalno – kaže Julijana Čatalinac.

Danijel Mirkov, predsednik Saveta MZ „Nova Selenča“ i odbornik u Skupštini grada, tvrdi da je mnogo toga urađeno u vezi barijera za osobe sa invaliditetom pre svega zahvaljujući „Direkciji za izgradnju grada“ i Skupštinskom odboru za socijalna pitanja i lica sa invaliditetom čiji je član.

- Dogovorili smo se da se ubuduće prilikom obnavljanja asfaltnog puta ili trotoara vodi računa o osobama sa invaliditetom, da se naprave adekvatni nagibi i da se uklone arhitektonske barijere. Neshvatljivo je da niko do pre 4-5 godina nije ni razmišljao o toj temi, a te barijere ne smetaju samo licima sa invaliditetom, već i običnim građanima - kaže Danijel Mirkov. On smatra da je vrlo važna socijalizacija osoba sa invaliditetom. Međutim, kako kaže, „često se kod postavljanja rampe nailazi na otpor stanara koji nemaju te probleme“.

- Kao predsednik Saveta MZ tvrdim da ćemo mi u svakom slučaju takav vid ponašanja i opstrukcije ignorisati, jer su to ljudi koji imaju svoja prava i zaslužuju da žive potpuno normalno – rekao je Mirkov.

U tom smislu, održano je i nekoliko sastanaka sa direktorima nekih ustanova i javnih preduzeća. „Upozorili smo ih nekoliko puta na njihovu obavezu, uostalom, Srbija je potpisnik mnogih međunarodnih konvencija koje se tiču lica sa invaliditetom, da javne ustanove svoje objekte moraju da prilagode tim osobama“. - Nažalost, skoro nijedan sastanak nije urodio plodom. Imamo pozitivne signale jedino iz Doma zdravlja. Kao predsednik Saveta MZ „Nova Selenča“ i kao odbornik u Skupštini grada, pozivam „Vojvodansku banku“, koja ima najviše korisnika među licima sa invaliditetom, da pokuša nešto da uradi po tom vrlo važnom pitanju – kaže Danijel Mirkov.

Član Gradskog veća Lazar Račić i gradonačelnik Nemanja Delić u razgovoru sa Terezom Paštrović i njenom asistentkinjom Žužanom Višinkom

DA NE BUDU ZATOČENICI U SVOM STANU

- Prosto je neverovatno da u 21. veku nije dovoljno razvijena svest o tome da su i osobe sa invaliditetom ravnopravne i da kao i svi ostali učestvuju u društvenom životu. Ponekad je potrebno da tu malu barijeru (i u glavama ljudi) uklonimo, da shvate da se i te osobe moraju pojaviti pred prodavnicom, bankom, poštom... Ne samo oni, već i majke sa decom, starci, svi ostali kojima arhitektonske barijere smetaju. Nisu to veliki zahvati, potrebno je malo dobre volje i nešto sredstava da se to reši. Da ne moraju da budu zatočeni u svom stanu i po nekoliko meseci samo zato što nemaju prikladnu rampu da normalno izađu na ulicu i obavljaju svoje poslove - rekao je gradonačelnik Delić.

voljnim, jer smo i onda kada to nije bila obaveza lokalne samouprave i kad se taj veoma dobar projekat završio, nastavili da finansiramo personalnu asistenciju. Gradonačelnik i ja smo pre godinu i po dana sa udruženjem OSI i personalnim asistentima krenuli da obilazimo sve javne ustanove i u direktnoj komunikaciji sa njihovim čelnicima tražili smo da se uklone fizičke barijere. Da se omogući ulazak u prostorije, da se spusti po jedan šalter u svakoj banci i da se napravi rampa za ulaz. Nezadovoljan sam odnosom tih ljudi koji ni do danas nisu uradili ništa da se barijere premoste. Apelujem na njih da sada, kad stignu vrućine, umesto jednog klima uređaja opredele sredstva da

uvek u korist Sombora. Urađeno je mnogo i neverovatno je koliko je ljude koji se kreću u kolicima sve to oslobodilo da izađu napolje i da se socijalizuju. Svaki put kad izađem naiđem na novi oboren ivičnjak. Ostali ljudi ne mogu zamisliti kakvo je to olakšanje za nas koji se krećemo pomoću kolica, a ne želimo stalno da imamo pratnju, već, jednostavno, da živimo ravnopravno kao sav ostali svet. Kad je reč o javnim ustanovama, tu nailazimo na otpor. Ne znam da je neka od njih, izuzev apoteke, napravila lift-platformu. Treba otkloniti barijere i postaviti pristupne rampe na Pošti, „Telekomu“, na nekim bankama, na zgradi suda, svuda gde mi moramo da uđemo i obavimo neki posao. Ljudi moraju da shvate da smo i mi potrošači,

POPRAVIĆEMO RAMPU!

- Na lokaciji MZ „Nova Selenča“ postojeća rampa nije dobro prilagođena potrebama Julijane Čatalinac i mi smo u dogovoru sa gradonačelnikom Delićem i članom Gradskog veća Račićem, rešili da tu rampu privedemo nameni. „Direkcija za izgradnju grada“ je sačinila nacrt, uskoro će biti urađen i predračun i ona će vrlo brzo biti takva da će je gospođa Čatalinac moći normalno koristiti – obećao je Danijel Mirkov.